

Hoorzitting GLB en implementatie Vlaams Strategisch Plan

28 oktober 2020, Commissie Landbouw

Freek Verdonckt, Natuurpunt

Wat gebeurt er in Europa?

Wat gebeurt er ondertussen in Vlaanderen?

Hoe moet het verder?

Wat gebeurde er in Europa

natuurpunt

- elke vorm van ambitie via achterkamerpolitiek uit oorspronkelijk GLB-voorstel gelicht
- devaluatie van GLB zowel in EP als in de Raad
- felicitaties van landbouwlobby: 'geen Green Deal-doelen met boerengeld'
- maatschappelijke, wetenschappelijke en politieke verontwaardiging over status quo / geen antwoord op mislukte groene ambities huidig GLB / geen springplank sociaal-economische correctie van op ramkoers gaande landbouwsector
- in strijd met Farm to Fork en Biodiversiteitsstrategie – voor 1/3^e van EU budget wordt Green Deal geneutraliseerd

GLB-voorstel gepluimd?

natuurpunt

- Onderlat om landbouw binnen milieugrenzen te houden blijft laag, geen koppeling aan GreenDeal doelen – geen ‘safeguards’ op milieuvervuilende subsidies
- Grasland, zowel kwantitatief als kwalitatief nog steeds vogelvrij (ondanks LULUCF)
- Cruciale GMLC 9 – ondanks voortschrijdend inzicht toch weer achterpoortjes (5% EAG mét vanggewassen, 3% zonder) <=> analyse EU Rekenhof
- Ecoregelingen: opgevat als groene noodhulp, maar door koppeling aan criterium ‘economisch relevantie’ sluit je bij voorbaat meest effectieve maatregelen uit. Zal leiden tot vele groene lintjes
- Directe steun: ringfencing 60% is meest conservatieve zet en fnuikt transitievermogen van ecoregelingen (ondanks wetenschappelijke consensus + EU Rekenhof over effectiviteit inkomenssteun)
- ...

Meer weten? Zie ook [analyse IEPP](#) en interview Guy Pe’er ([Mo magazine](#))

Vlaanderen in spagaat?

natuurpunt

- ‘Verder verduurzamen’,
‘verduurzaming versnellen’
als eufemisme op BAU
- ‘Zonder consequent GLB
onmogelijk om door Europa
opgelegde doelen te behalen.
Het is het een of het ander.
Europa moet weten wat ze wilt.’

=> Politieke draagvlak voor EU GLB-deal in
Vlaanderen/België is beperkt (33%)

Wat gebeurt er in Europa?

Wat gebeurt er ondertussen in Vlaanderen?

Hoe moet het verder?

Proces Strategisch GLB-plan

- Bottom-line
  - pro-forma consultatie, weinig transparantie over synthese en beleidsoverwegingen
  - aanbod middenveld met wantrouwen beantwoord, kans op écht iteratief traject niet verzilverd
  - frappant participatief deficit in laatste rechte lijn (cfr. interventiefiches)
- Quid stakeholderoverleg najaar 2020?
  - Positief - eindelijk tip van sluier
  - Losse – eenzijdig afgestemde - voorstellen zonder impactanalyse op boer, biodiversiteit of milieu
  - geen totaalvisie of marsrichting - tenzij 'no gold plating' en inzetten 'verdere verduurzaming'
  - Verloop niet iteratief maar reactief (uitzonderingen bevestigen regel)

=> Gemiste kans op breed gedragen visie over Vlaamse landbouw en platteland & kiem voor verdere polarisatie

Wat ligt vandaag op tafel?

Groene architectuur 1^e pijler

Disclaimer: work in progress – interfereert met Europees proces

Randvoorwaarden => staan tegenover 'directe steun' om te produceren conform Europees en Vlaams milieu- en natuurbeleid

=> debat 'directe steun' enigszins overruled door Europa. Logische reactie om meer gewicht te leggen op instapvoorwaarden

- ⇒ L&V stelt wettelijk minimum vanuit Europa voorop (grasland, EAG), geen samenhang tussen RVW en milieurelevante noden uit SWOT
- ⇒ evaluatie en effectiviteit ondergeschikt aan 'haalbaarheid' (cfr. opvolging erosiebeleid, voorstel bodempaspoort, ...)
- ⇒ semantisch debat – 'onderlat' vertaald uit milieubeleid krijgt gewicht van politiestaat
- ⇒ 'als lat te hoog, dan haken landbouwers af en zijn we nog verder van huis'
- ⇒ merkbaar meningsverschil tussen landbouw- & omgevingsadministratie

Wat ligt vandaag op tafel?

Groene architectuur 1^e pijler

Ecoregelingen => veel groene lintjes en enkele knikkers

- ⇒ ontworpen als vliegwiel voor *extra ambities* van biodiversiteitsstrategie, F2F en Green Deal
- ⇒ Public money for public services, geldt in bijzonder voor biodiversiteitsmaatregelen door markt niet te vergoeden
- ⇒ Vlaamse keuzemenu oogt misschien indrukwekkend, maar zal netto slag in water zijn voor ambitiesprong biodiversiteit & milieu: met laagdrempelige ecoregelingen is 20/30% korf snel gevuld. Quid impact triloog?
  - ⇒ Voorbeelden: behoud grasland, teeltrotatie, precisielandbouw, erosie maatregelen,...
- ⇒ Remake van huidig vergroeningsbeleid: beloningsbeleid voor courante landbouwpraktijken die eigenlijk onder randvoorwaarden/directe steun horen

Wat ligt vandaag op tafel?

Groene architectuur 1^e pijler

Gekoppelde steun – afbouw zoogkoeienpremie tegen 2027

- ⇒ Geen (heldere) visie over engagement regeerakkoord
- ⇒ Louter grasland belonen zonder meerwaarde naar K en biodiversiteit ontziet kans op groene relance rundveesector.
- ⇒ Geen differentiatie melk- en vleesveesector terwijl relevant

Wat ligt vandaag op tafel?

Groene architectuur 2^e pijler

VLIF – productief => Vragen bij milieu-impact van instrument blijven overeind, systeemkeuzes of gebiedsbenadering blijven taboe

VLIF – niet productief => incoherentie t.a.v actuele : begunstigden enkel actieve landbouwers, verruiming investeringslijst (vooral bijkomende incentives nodig)

Worden AMKM's en BO's 'groene excuustruus' voor 1e pijler?

- Actuele overlap betekent in praktijk doorschuiven van essentiële groene basiszorg uit 1e pijler naar homeopatische kuur in 2e pijler
- Bestemming of doelstelling centraal? Plattelandsbudget wordt in voorbereiding gezien als inkomenssteun voor één plattelandsactor terwijl samenwerking tot halen van doelen centraal moet staan (cfr Leader).
- Bottomline: 2e pijler als Champions league

Wat gebeurt er in Europa?

Wat gebeurt er ondertussen in Vlaanderen?

Hoe moet het verder?

Europa ploegt moeizaam verder

- Draagvlak voor EU-landbouwbeleid waar lobby heerst is niet oneindig
- Uitfazering directe steun blijft relevante oefening
- Krijgt Farm to Fork shift van strategie naar beleid?
- Koploperschap loont voor wie vooruitkijkt

Bandbreedte Vlaanderen?

- "GLB waar boer centraal staat" => "GLB waar boer én omgeving centraal staan".
- 10% biodiversiteit (basisnatuurkwaliteit) in landbouwgebied moet uitgangspunt blijven, zeker in versnipperd en natuurarm Vlaanderen
  - => 5% onversneden 'ruimte voor natuur' in rvw met 3% als onderlat - aanvullen tot 10% via evidence based ecoregelingen
  - => Graslandregeling focussen op extensivering (quid Marshall plan rundveehouderij) met aantoonbare benefits voor natuur/klimaat
- Bodempaspoort als beleidsindicator blijft noodzakelijk én is opstap naar minder regulitis
- Randvoorwaarden kunnen – mits visie en samenhang - ook wortel zijn
- Plattelandsbeleid is met 57% Vlaamse financiering vooral Vlaams beleid
- Weg van dogma dat natuurinclusief niet boerinclusief kan zijn

Moneytime – GLB zonder meetbare doelen betekent 'doelloos' GLB